Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
ATHANASIOSA RANTOSA
przedstawiona w dniu 14 października 2021 r.[1]

Sprawy połączone C-428/21 PPU i C-429/21 PPU

HM (C-428/21 PPU)
TZ (C-429/21 PPU)
przy udziale
Openbaar Ministerie

[wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy)]

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych – Europejski nakaz aresztowania – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Artykuł 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 – Wniosek o wyrażenie zgody na rozszerzenie zakresu czynów – Artykuł 28 ust. 3 – Wniosek o wyrażenie zgody na dalsze przekazanie – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Skuteczna ochrona sądowa – Prawo osoby przekazanej do bycia wysłuchaną – Miejsce wykonania tego prawa – Zasady

I. Wprowadzenie

1. Oba wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy) dotyczą w istocie zasad stosowania prawa do bycia wysłuchanym wobec osoby przekazanej organom sądowym państwa członkowskiego w następstwie wydania europejskiego nakazu aresztowania (ENA) w kontekście, w pierwszej sprawie, wniosku o wyrażenie zgody przez wykonujący nakaz organ sądowy na rozszerzenie zakresu czynów w rozumieniu art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584/ WSiSW[2] oraz, w drugiej sprawie, wniosku o wyrażenie zgody przez ów organ sądowy na dalsze przekazanie w rozumieniu art. 28 ust. 3 tej decyzji ramowej[3].

2. W szczególności do Trybunału zwrócono się o odpowiedź na pytania, w jakim państwie członkowskim i na jakich zasadach osoba przekazana w wyniku ENA może skorzystać z prawa do bycia wysłuchaną, zanim wykonujący nakaz organ sądowy wyrazi zgodę dodatkową, a są to pytania, na które decyzja ramowa 2002/584 i inne regulacje Unii nie dają jednoznacznej

[1] Język oryginału: francuski.

[2] Decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1), zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. 2009, L 81, s. 24) (zwanej dalej „decyzją ramową 2002/584").

[3] Przypominam, że zgoda na rozszerzenie zakresu czynów lub na dalsze przekazanie (zwana dalej łącznie „dodatkową zgodą") znajduje się wśród wyjątków od zasady, zgodnie z którą osoba przekazana nie może być ścigana, skazana lub w inny sposób pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, za które została przekazana (zwana dalej „zasadą szczególności").

odpowiedzi. Najważniejszym zadaniem w tych sprawach jest zatem określenie zakresu i zasad wykonywania prawa do bycia wysłuchanym poprzez znalezienie równowagi między z jednej strony skutecznością mechanizmu ENA, który opiera się głównie na zasadzie wzajemnego uznawania, oraz z drugiej strony poszanowaniem praw podstawowych osoby przekazanej.

3. Po dokonaniu wykładni odpowiednich przepisów prawa unijnego w świetle Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą") dojdę do wniosku, że przede wszystkim i w pierwszej kolejności osoba przekazana ma prawo do bycia wysłuchaną, zanim wykonujący nakaz organ sądowy wyrazi dodatkową zgodę; następnie prawo to powinno być wykonywane w stosunku do wykonującego nakaz organu sądowego i zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego oraz może być wykonywane albo w wykonującym nakaz państwie członkowskim, albo w wydającym nakaz państwie członkowskim; i wreszcie, prawo to może być wykonywane zgodnie z zasadami wspólnie uzgodnionymi pomiędzy właściwymi organami wydającego nakaz państwa członkowskiego i wykonującego nakaz państwa członkowskiego na podstawie obowiązujących przepisów krajowych, pod warunkiem że zostanie zapewnione skuteczne wykonywanie tego prawa.

II. Ramy prawne

A. Prawo Unii: decyzja ramowa 2002/584

4. Motywy 5, 6, 10 i 12 decyzji ramowej 2002/584 mają następującą treść:

„(5) Cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi. W dalszej perspektywie wprowadzenie nowego, uproszczonego systemu przekazywania osób skazanych bądź podejrzanych, w celach wykonania wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku [lub ścigania] w sprawach karnych, stwarza możliwość usunięcia [umożliwia wyeliminowanie] złożoności obecnych procedur ekstradycyjnych i związanej z nimi możliwości [związanego z nimi ryzyka] przewlekania postępowania. Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne. [Dominującą do dziś między państwami członkowskimi tradycyjną współpracę powinien zastąpić system swobodnego przepływu, w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, orzeczeń w sprawach karnych, obejmujący zarówno orzeczenia wydane w toku postępowania, jak i kończące postępowanie].

(6) [ENA], przewidziany w niniejszej decyzji ramowej, stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający [w życie] zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określ[ił]a jako »kamień węgielny« współpracy sądowej.

[…]

(10) Mechanizm [ENA] opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi. Jego wykonanie [stosowanie] można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 6 ust. 1 [TUE], ustalonych [stwierdzonego] przez Radę na podstawie art. 7 ust. 1 [TUE] ze skutkami określonymi w jego art. 7 ust. 2.

[…]

(12) Niniejsza decyzja ramowa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 [TUE] oraz tych, które znajdują odbicie [odzwierciedlonych] w [karcie], w szczególności w jej rozdziale VI. Żadnego z przepisów niniejszej decyzji ramowej nie należy interpretować jako zakazującego [w ten sposób, że zakazuje on] odmowy przekazania osoby, w odniesieniu do której [ENA] został wydany, kiedy istnieją, oparte o obiektywne przesłanki [na obiektywnych przesłankach], podstawy do przypuszczania [by przypuszczać], że wymieniony [wspomniany] nakaz aresztowania został wydany w celu ścigania lub ukarania osoby ze względu na jej płeć, rasę, religię, pochodzenie etniczne, obywatelstwo, język, poglądy polityczne lub orientację seksualną, lub że jej sytuacja może ulec pogorszeniu z jednej z tych przyczyn".

5. Artykuł 1 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Definicja [ENA] i zobowiązania do jego wykonania", stanowi:

„1. [ENA] stanowi decyzję sądową wydaną [orzeczenie sądowe wydane] przez państwo członkowskie w celu aresztowania [zatrzymania] i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy [ENA] w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją [nie prowadzi do zmiany] obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 [TUE]".

6. Artykuły 3–4a tej decyzji ramowej dotyczą obligatoryjnej lub fakultatywnej odmowy wykonania ENA przez wykonujący nakaz organ sądowy.

7. Rozdział 2 wspomnianej decyzji ramowej, zatytułowany „Procedura przekazywania", zawiera art. 9–25.

8. Artykuł 11 decyzji ramowej 2002/584, zatytułowany „Prawa osoby, której dotyczy wniosek [nakaz]", głosi:

„1. W momencie aresztowania [zatrzymania] osoby, której dotyczy wniosek [nakaz], wykonujący nakaz właściwy organ sądowy, zgodnie z prawem krajowym, powiadamia tę osobę o [ENA] i jego treści, a także o możliwości wyrażenia przez tę osobę zgody na jej przekazanie wydającemu nakaz organowi sądowemu.

2. Osoba, której dotyczy wniosek [nakaz], aresztowana w celach [która została zatrzymana w celu] wykonania [ENA] ma prawo do korzystania z pomocy prawnej i z pomocy tłumacza zgodnie z prawem krajowym wykonującego nakaz państwa członkowskiego".

9. Artykuł 13 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Zgoda na przekazanie", przewiduje:

„1. Jeśli aresztowana osoba powiadamia, że zgadza się na przekazanie, to zgodę tę oraz, w odpowiednich przypadkach, zrzeczenie się prawa do skorzystania z zasady szczególności, o której mowa w art. 27 ust. 2, wyraża przed wykonującym nakaz organem sądowym zgodnie z prawem krajowym wykonującego nakaz państwa członkowskiego.

2. Każde państwo członkowskie przyjmuje środki niezbędne, aby zapewnić, że zgoda ta oraz, w odpowiednich przypadkach, zrzeczenie się określone[, o których mowa] w ust. 1[,] zostały wyrażone w sposób wskazujący, że osoba, której to dotyczy, wyraziła je dobrowolnie i mając pełną świadomość [wynikających z nich] konsekwencji. W tym celu osoba, której dotyczy wniosek, ma prawo do korzystania z pomocy prawnej.

3. Zgoda oraz, w razie potrzeby [w odpowiednich przypadkach], zrzeczenie się określone w ust. 1 zostają formalnie zarejestrowane zgodnie z procedurą przewidzianą w prawie krajowym wykonującego nakaz państwa członkowskiego.

[…]".

10. Artykuł 14 wspomnianej decyzji ramowej, zatytułowany „Sądowe przesłuchanie osoby, której dotyczy wniosek", ma następujące brzmienie:

„W przypadku gdy osoba aresztowana [zatrzymana] nie wyraża zgody na jej [swe] przekazanie, jak to określono w art. 13, ma [ona] prawo do przesłuchania przez wykonujący nakaz organ sądowy zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego".

11. Artykuł 15 omawianej decyzji ramowej, zatytułowany „Decyzja o przekazaniu", stanowi:

„1. Decyzję o tym, czy dana osoba ma zostać przekazana, podejmuje wykonujący nakaz organ sądowy z uwzględnieniem terminów i zgodnie z warunkami określonymi w niniejszej decyzji ramowej.

2. Jeśli wykonujący [nakaz] organ sądowy uważa informacje przekazane przez wydające nakaz państwo członkowskie za niewystarczające do celów podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje o bezzwłoczne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających, w szczególności w odniesieniu do art. 3–5 oraz art. 8, oraz może ustalić termin ich otrzymania, z uwzględnieniem konieczności zachowania terminu określonego w art. 17.

3. Wydający nakaz organ sądowy może w dowolnym terminie przesyłać wszelkie dodatkowe przydatne informacje do wykonującego nakaz organu sądowego".

12. Artykuł 18 decyzji ramowej 2002/584, zatytułowany „Sytuacja przed podjęciem decyzji", przewiduje:

„1. W przypadku gdy [ENA] zostaje wydany w celu przeprowadzenia sądowego postępowania karnego [przeprowadzenia postępowania karnego], wykonujący organ sądowy musi [powinien]:

a) wyrazić zgodę na przesłuchanie osoby, której wniosek dotyczy [dotyczy wniosek], zgodnie z art. 19;

b) albo wyrazić zgodę na czasowe przekazanie osoby, której wniosek dotyczy [dotyczy wniosek].

2. Warunki i czas trwania czasowego przekazania ustala się w drodze wzajemnego porozumienia między organem [sądowym] wydającym i organem [sądowym] wykonującym nakaz.

3. W przypadku przekazania czasowego [danej] osobie należy zapewnić możliwość powrotu do wykonującego nakaz państwa członkowskiego, aby mogła tam wziąć udział w przesłuchaniach jej dotyczących, jako strona w procedurze przekazania [w dotyczących jej rozprawach w ramach procedury przekazania]".

13. Artykuł 19 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Przesłuchiwanie osoby przed podjęciem decyzji", w ust. 1 i 2 stanowi:

„1. Osobę, której dotyczy wniosek, przesłuchuje organ sądowy w asyście drugiej osoby wyznaczonej [wspierany przez inną osobę wyznaczoną] zgodnie z prawem państwa członkowskiego obowiązującym dla wnioskującego sądu.

2. Osobę, której dotyczy wniosek, przesłuchuje się zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego i na warunkach ustalonych w drodze wzajemnego porozumienia między organem sądowym wydającym i organem sądowym wykonującym nakaz".

14. Rozdział 3 wspomnianej decyzji ramowej, zatytułowany „Skutki przekazania", składa się z art. 26–30.

15. Artykuł 27 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Możliwość ścigania za inne przestępstwa", głosi:

„1. Każde państwo członkowskie może notyfikować Sekretariatowi Generalnemu Rady, że w jego stosunkach [w ramach jego stosunków] z innymi państwami członkowskimi, które wystosowały podobną notyfikację, domniemana jest zgoda [domniemywa się zgodę] na ściganie, skazanie lub zatrzymanie w związku z pozbawieniem wolności [aresztowanie danej osoby w celu wykonania kary pozbawienia wolności] lub [wykonaniem] środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności] za przestępstwo popełnione przed przekazaniem [tej] osoby inne niż to, z powodu którego została przekazana, chyba że w przypadku szczególnym [w konkretnym przypadku] wykonujący nakaz organ sądowy stanowi [postanowi] inaczej w swojej decyzji w sprawie przekazania.

2. Z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 1 i 3, osoba przekazana może nie [nie może] być ścigana, skazana lub [w inny sposób] pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, za które została przekazana [z powodu którego została ona przekazana].

3. Ustępu 2 nie stosuje się w następujących przypadkach:

a) kiedy osoba mająca [miała] możliwość opuszczenia terytorium państwa członkowskiego, któremu została przekazana, [lecz] nie uczyniła tego w ciągu 45 dni od swego ostatecznego zwolnienia lub wróciła na to terytorium po opuszczeniu go;

b) przestępstwo nie podlega karze pozbawienia wolności lub środkowi zabezpieczającemu [polegającemu na pozbawieniu wolności];

c) sądowa procedura karna [postępowanie karne] nie daje podstaw do zastosowania środków ograniczających wolność osobistą;

d) kiedy osoba może podlegać karze lub środkowi penitencjarnemu niepolegającemu [na] pozbawieniu wolności, co w szczególności dotyczy kary finansowej lub środka zastosowanego w jej miejsce, nawet jeśli kara lub środek daje podstawy do ograniczenia jej wolności osobistej;

e) kiedy osoba, co do której uzgodniono, że ma zostać przekazana, równocześnie, jeśli to właściwe, zgodnie z art. 13 odwołuje się do zasady szczególności [kiedy osoba wyraziła zgodę na przekazanie, w odpowiednim przypadku, równocześnie ze zrzeczeniem się prawa do skorzystania z zasady szczególności zgodnie z art. 13];

f) kiedy osoba po jej przekazaniu w sposób jednoznaczny odwołuje się do zasady szczególności [zrzekła się prawa do skorzystania z zasady szczególności] w odniesieniu do szczególnych przestępstw poprzedzających jej przekazanie. Zrzeczenie się następuje przed właściwymi organami sądowymi wydającego nakaz państwa członkowskiego i zostaje zapisane zgodnie z prawem krajowym tego państwa. Zrzeczenie się sporządza się w taki sposób, aby jego brzmienie wyraźnie świadczyło, iż osoba ta uczyniła to [dokonała go] dobrowolnie i mając pełną świadomość [wynikających z tego zrzeczenia] konsekwencji. W tym celu osoba ta ma prawo do korzystania z pomocy prawnej;

g) w przypadku, gdy wykonujący nakaz organ sądowy, który przekazał osobę, wyraża zgodę zgodnie z ust. 4.

4. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje się do wykonującego nakaz organu sądowego, z załączeniem informacji określonych w art. 8 ust. 1 oraz tłumaczenia określonego w art. 8 ust. 2. Zgodę wyraża się, gdy przestępstwo, wobec którego jest ona wymagana, podlega przekazaniu [w związku z którym się o nią wnioskuje, samo wymaga przekazania] osoby zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej. Zgody odmawia się w przypadkach wymienionych w art. 3, a ponadto można jej nie udzielić jedynie na podstawie przyczyn wymienionych w art. 4 [Zgody odmawia się ze względów wymienionych w art. 3, a ponadto można jej nie udzielić jedynie ze względów wymienionych w art. 4.]. Decyzję podejmuje się nie później niż po upływie 30 dni po otrzymaniu wniosku [w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku].

W przypadku sytuacji określonej [W przypadkach określonych] w art. 5 wydające nakaz państwo członkowskie musi udzielić odnośnych [przewidzianych w tym przepisie] gwarancji".

16. Artykuł 28 decyzji ramowej 2002/584, zatytułowany „Przekazanie lub wynikająca z niego ekstradycja [Dalsze przekazanie lub ekstradycja]”, przewiduje:

„1. Każde państwo członkowskie może notyfikować Sekretariatowi Generalnemu Rady, że w [ramach jego stosunków] z pozostałymi państwami członkowskimi, które wystąpiły z podobną notyfikacją [wystosowały podobną notyfikację], można domniemywać zgodę na przekazanie osoby do państwa członkowskiego innego niż wykonujące nakaz państwo członkowskie na mocy [ENA] za przestępstwo popełnione [wydanego w związku z przestępstwem popełnionym] przed jej przekazaniem, chyba że w przypadku szczególnym [danym przypadku] wykonujący nakaz organ sądowy [po]stanowi inaczej w swojej [wydanej przez siebie decyzji] w sprawie przekazania.

2. W każdym przypadku osoba, która została przekazana państwu członkowskiemu wydającemu nakaz [wydającemu nakaz państwu członkowskiemu] na mocy [ENA], może, bez zgody wykonującego nakaz państwa członkowskiego, zostać przekazana do państwa członkowskiego, innego niż wykonujące nakaz państwo członkowskie, na mocy [ENA] wydanego za przestępstwo popełnione [w związku z przestępstwem popełnionym] przed jej przekazaniem w następujących przypadkach:

a) gdy osoba, której dotyczy wniosek, miała możliwość opuszczenia terytorium państwa członkowskiego, do którego została przekazana, [lecz] nie uczyniła tego przed upływem 45 dni od [jej] ostatecznego zwolnienia lub wróciła na to terytorium po jego opuszczeniu;

b) gdy osoba, której dotyczy wniosek, wyraża zgodę na jej przekazanie do państwa członkowskiego, innego niż wykonujące nakaz państwo członkowskie, na mocy [ENA]. Zgodę wyraża się przed właściwymi organami sądowymi wydającego nakaz państwa członkowskiego i zapisuje się ją zgodnie z prawem krajowym tego państwa. Zapis sporządza się w sposób [świadczący o tym], że osoba, której to dotyczy, wyraziła ją dobrowolnie i mając pełną świadomość [wynikających z niej] konsekwencji. W tym celu osoba, której dotyczy wniosek, ma prawo do skorzystania z pomocy prawnej;

c) gdy osoby, której dotyczy wniosek, nie obejmuje zasada szczególności zgodnie art. 27 ust. 3 lit. a), e), f) i g).

3. Wykonujący nakaz organ sądowy wyraża zgodę na przekazanie osoby do drugiego państwa członkowskiego zgodnie z następującymi zasadami:

a) wniosek o wyrażenie zgody zostaje złożony zgodnie z art. 9 i towarzyszą mu informacje określone w art. 8 ust. 1 oraz tłumaczenie określone w art. 8 ust. 2;

b) zgodę wyraża się, gdy przestępstwo, za które się o nią wnioskuje [w związku z którym się o nią wnioskuje], podlega przekazaniu [pociąga za sobą przekazanie] osoby zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej;

c) decyzja zostaje podjęta nie później niż przed upływem [w ciągu] 30 dni po otrzymaniu [od otrzymania] wniosku;

d) nie wyraża się zgody w przypadkach [zgody odmawia się ze względów] określonych w art. 3, a ponadto można odmówić jej wyrażenia [jej nie udzielić] jedynie na podstawach [ze względów] określonych w art. 4.

W przypadku sytuacji określonej [W przypadkach określonych] w art. 5 wydające nakaz państwo członkowskie musi udzielić odnośnych [przewidzianych w tym przepisie] gwarancji.

4. Bez względu na ust. 1 osoba przekazana na mocy [ENA] nie zostaje poddana ekstradycji do państwa trzeciego bez zgody właściwych organów [właściwego organu] państwa członkowskiego, które tę osobę przekazało. Zgodę taką wyraża się [Zgody takiej udziela się] zgodnie z konwencjami wiążącymi dla tego państwa członkowskiego [wiążącymi to państwo członkowskie], jak również zgodnie z jego prawem krajowym".

B. Prawo niderlandzkie

17. Overleveringswet (ustawa o przekazywaniu osób) z dnia 29 kwietnia 2004 r.[4] dokonała transpozycji decyzji ramowej 2002/584 do prawa niderlandzkiego.

18. Artykuł 14 ustawy o przekazywaniu osób, który znajduje się w rozdziale II, zatytułowanym „Przekazywanie przez Niderlandy", sekcji I, zatytułowanej „Warunki przekazywania", i który w swoich ust. 1 i 3 dokonuje transpozycji art. 27 ust. 2, 3 i 4 decyzji ramowej 2002/584, stanowi:

„1. Zgody na przekazanie odmawia się, jeżeli nie zostanie złożone ogólne zapewnienie, że osoba, której dotyczy nakaz, nie będzie ścigana, ukarana lub w inny sposób ograniczona w swojej wolności osobistej za przestępstwa popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, w związku z którym została przekazana, chyba, że:

[…]

f) wystąpiono wcześniej do sądu o udzielenie zgody i taka zgoda została uzyskana.

[…]

3. Prokurator, nie później niż trzeciego dnia po otrzymaniu od wydającego nakaz organu sądowego wniosku o udzielenie zgody, o której mowa w ust. 1 lit. f) lub ust. 2 lit. c), zwraca się do sądu o rozpatrzenie wniosku. W tym celu prokurator przedkłada sądowi wniosek wraz z załączonym tłumaczeniem. Sąd udziela zgody, o której mowa w ust. 1 lit. f) lub ust. 2 lit. c), w świetle czynów, w odniesieniu do których zgodnie z niniejszą ustawą przekazanie mogłoby być dozwolone. Rozstrzygnięcie w sprawie wniosku w każdym przypadku następuje w ciągu 27 dni od daty otrzymania wniosku. Prokurator niezwłocznie powiadamia wydający nakaz organ sądowy o rozstrzygnięciu sądu".

19. Artykuł 25 ust. 1 i 3 tej ustawy, znajdujący się w sekcji 2 rozdziału II, zatytułowanej „Procedura przekazywania", w tytule C, „Decyzja w sprawie przekazania", głosi:

„1. Przesłuchanie osoby, której dotyczy nakaz, odbywa się na posiedzeniu jawnym, chyba że złoży ona wniosek o rozpoznanie sprawy przy drzwiach zamkniętych lub sąd nakaże taki sposób jej rozpoznania z istotnych, ujawnionych w protokole posiedzenia powodów.

[…]

3. Podczas przesłuchania osoby, której dotyczy nakaz, może ona korzystać z pomocy adwokata.

[4] Stb. 2004, nr 195.

[…]”.

III. Postępowania główne i pytania prejudycjalne

A. Sprawa C-428/21 PPU

20. W dniu 13 kwietnia 2021 r. Fővárosi Törvényszék (sąd dla miasta stołecznego Budapeszt, Węgry) złożył wniosek o wyrażenie zgody na rozszerzenie zakresu czynów, o którym mowa w art. 27 ust. 3 lit. g) oraz w art. 27 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584, w sprawie dotyczącej HM, obywatela Nigerii przekazanego organom węgierskim na podstawie ENA wykonanego w dniu 25 maja 2020 r., którego aresztowano na Węgrzech. Wniosek ten miał umożliwić ściganie go za czyn, który popełnił przed przekazaniem, inny niż czyn stanowiący podstawę wydania ENA.

21. Podczas przesłuchania HM oświadczył, że nie zamierza zrzec się ochrony zagwarantowanej na podstawie zasady szczególności w rozumieniu art. 27 ust. 3 lit. f) decyzji ramowej.

22. W tych okolicznościach rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie), do którego został skierowany wniosek o rozszerzenie zakresu czynów, uznawszy prawo HM do bycia wysłuchanym w odniesieniu do zgody na owo rozszerzenie zakresu czynów, postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 27 ust. 3 lit. g) oraz [art. 27] ust. 4 [decyzji ramowej 2002/584] w świetle prawa do skutecznej ochrony sądowej należy interpretować w ten sposób, że:

– osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na rozszerzenie zakresu czynów w wydającym nakaz państwie członkowskim, przy okazji przesłuchania tej osoby przez organ sądowy tego państwa członkowskiego w przedmiocie ewentualnego zrzeczenia się prawa do skorzystania z zasady szczególności, o którym mowa w art. 27 ust. 3 lit. f) [tej] decyzji ramowej; czy też

– osoba ta powinna mieć możliwość skorzystania z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w państwie członkowskim, które ją wcześniej przekazało, przed wykonującym nakaz organem sądowym w ramach postępowania w sprawie udzielenia zgody na rozszerzenie zakresu czynów?

2) Jeżeli osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na rozszerzenie zakresu czynów, o którym mowa w art. 27 ust. 4 [decyzji ramowej 2002/584], w państwie członkowskim, które ją wcześniej przekazało, to w jaki sposób owo państwo członkowskie powinno jej to umożliwić?”.

B. Sprawa C-429/21 PPU

23. W dniu 3 maja 2021 r. Procureur des Konings van het Parket van Brussel (prokurator z prokuratury w Brukseli, Belgia) skierował do władz niderlandzkich wniosek o wyrażenie zgody na dalsze przekazanie w rozumieniu art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w sprawie TZ,

obywatela Niderlandów przekazanego organom belgijskim na podstawie ENA i aresztowanego w Belgii. Wniosek ten miał na celu przekazanie TZ organom niemieckim, tak aby mogły go ścigać za czyn popełniony przed przekazaniem, inny niż ten stanowiący podstawę wydania ENA w Belgii.

24. W tych okolicznościach rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie), do którego został skierowany wniosek o dalsze przekazanie, uznawszy prawo TZ do bycia wysłuchanym w związku z owym wnioskiem, postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy wykładni art. 28 ust. 3 [decyzji ramowej 2002/584] w świetle prawa do skutecznej ochrony sądowej należy dokonywać w ten sposób, że:

– to w wydającym nakaz państwie członkowskim, przed organem sądowym tego państwa członkowskiego, w ramach postępowania w sprawie wykonania [ENA] wydanego następnie przez trzecie państwo członkowskie w odniesieniu do czynów popełnionych przed przekazaniem, osoba przekazana wydającemu nakaz państwu członkowskiemu, której dotyczy [ENA], powinna mieć możliwość skorzystania z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na dalsze przekazanie na podstawie art. 28 ust. 3 [tej] decyzji ramowej; czy też że

– to w państwie członkowskim, które wcześniej dokonało przekazania, osoba ta powinna mieć możliwość skorzystania z prawa do bycia wysłuchaną przed wykonującym nakaz organem sądowym w ramach postępowania w sprawie udzielenia zgody na dalsze przekazanie?

2) Jeżeli osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania z prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na dalsze przekazanie na podstawie art. 28 ust. 3 [decyzji ramowej 2002/584], to w jaki sposób owo państwo członkowskie powinno jej to umożliwić?”.

IV. Tryb pilny przed Trybunałem

25. Sąd odsyłający zwrócił się o to, aby niniejsze wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zostały rozpoznane w trybie pilnym na podstawie art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem. Na poparcie tego wniosku sąd odsyłający stwierdził, że pytania prejudycjalne dotyczą wykładni decyzji ramowej znajdującej się w tytule V części trzeciej TFUE.

26. Co się tyczy kryterium pilności w odniesieniu do sprawy C-428/21 PPU, sąd ten wskazał, że dniu złożenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym HM był tymczasowo aresztowany na Węgrzech. Sąd ten zauważył, że gdyby wyraził zgodę na rozszerzenie zakresu czynów, to HM mógłby zostać tymczasowo aresztowany również w związku z dodatkowymi czynami – co mogłoby skutkować dłuższym okresem tymczasowego aresztowania – a także, w przypadku skazania, mogłaby zostać wobec niego orzeczona surowsza kara. Natomiast gdyby sąd ten nie udzielił zgody na rozszerzenie zakresu czynów, to wydające nakaz państwo członkowskie nie mogłoby co do zasady zastosować wobec HM tymczasowego aresztowania w związku z czynami, których dotyczyły owe wnioski, a w przypadku skazania właściwy organ sądowy nie mógłby co do zasady wykonać wymierzonej za te czyny kary polegającej na

pozbawieniu wolności. Sąd odsyłający uznał w związku z tym, że odpowiedź Trybunału na pytania prejudycjalne będzie miała bezpośredni i decydujący wpływ na okres aresztowania HM na Węgrzech.

27. W odniesieniu do sprawy C-429/21 PPU sąd odsyłający wskazał, że TZ został aresztowany w Belgii w oczekiwaniu na decyzję tego sądu w sprawie wniosku o wyrażenie zgody na dalsze przekazanie do Niemiec w celu wykonania ENA wydanego wobec niego przez organy niemieckie. Sąd zauważył, że decyzja Trybunału ma znaczenie w kwestii utrzymania wobec tej osoby aresztu tymczasowego w Belgii.

28. W tych okolicznościach w dniu 29 lipca 2021 r. pierwsza izba Trybunału postanowiła uwzględnić wniosek sądu odsyłającego o rozpoznanie tych dwóch spraw w pilnym trybie prejudycjalnym. Pierwsza izba postanowiła także połączyć sprawy dla potrzeb pisemnego i ustnego etapu postępowania oraz wydania wyroku, a także zwróciła się do rządu niderlandzkiego z pytaniami w celu uzyskania odpowiedzi na piśmie.

29. Uwagi na piśmie złożyły Openbaar Ministerie, (prokuratura, Niderlandy) rząd niderlandzki i Komisja Europejska. Rząd niderlandzki odpowiedział również na pytania zadane przez Trybunał. Prokurator, rządy niderlandzki, irlandzki, francuski i węgierski oraz Komisja Europejska przedstawili uwagi ustne podczas rozprawy, która odbyła się w dniu 8 września 2021 r.

V. Analiza

30. Sąd odsyłający, stwierdziwszy, że prawo osoby przekazanej do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody stanowi część prawa do obrony, które jest nieodłącznym elementem prawa do skutecznej ochrony sądowej [5], zwrócił się w obydwu niniejszych sprawach z dwoma pytaniami prejudycjalnymi. W pytaniu pierwszym sąd zwrócił się do Trybunału o wskazanie, w którym państwie członkowskim taka osoba mogłaby skorzystać z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną, a w pytaniu drugim zmierza on do ustalenia, w jaki sposób prawo to powinno być wykonane, przy założeniu, że wynika ono z prawa państwa członkowskiego wykonującego nakaz.

31. W tym względzie podkreślę na wstępie, że decyzja ramowa 2002/584 nie przyznaje wyraźnie osobie przekazanej prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody i że Trybunał w swoim orzecznictwie nie rozstrzygnął jeszcze tego zagadnienia [6].

32. W związku z tym, zanim przystąpię do analizy dwóch pytań prejudycjalnych, zbadam, czy odpowiednie przepisy tej decyzji ramowej w świetle prawa do skutecznej ochrony sądowej zawartego w art. 47 karty należy interpretować w ten sposób, że osoba przekazana ma prawo do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody.

[5] W tym względzie sąd odsyłający powołuje się na opinię rzecznika generalnego M. Camposa Sáncheza-Bordony w sprawie Openbaar Ministerie (Podrabianie dokumentów) (C-510/19, EU:C:2020:494, pkt 87).

[6] W trosce o kompletność wywodu rzecznik generalny M. Campos Sánchez-Bordona w opinii w sprawie Openbaar Ministerie (Podrabianie dokumentów) (C-510/19, EU:C:2020:494, pkt 84–89) uznał to prawo, jednak Trybunał nie wypowiedział się na ten temat w wyroku z dnia 24 listopada 2020 r., Openbaar Ministerie (podrabianie dokumentów) (C-510/19, EU:C:2020:953).

A. W przedmiocie prawa osoby przekazanej do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody

33. Pragnę zauważyć, że w kontekście wydania ENA decyzja ramowa 2002/584 przewiduje w art. 14, że w przypadku gdy osoba zatrzymana nie wyraża zgody na swe przekazanie, ma ona prawo do bycia wysłuchaną przed wykonującym nakaz organem sądowym, jednak decyzja ramowa milczy na temat prawa do bycia wysłuchaną osoby już przekazanej w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody.

34. Wobec powyższego uważam, że wykładnia odpowiednich przepisów decyzji ramowej 2002/584 w świetle jej celów oraz prawa do skutecznej ochrony sądowej zawartego w art. 47 karty pozwala uznać prawo osoby przekazanej do bycia wysłuchaną w odniesieniu do wniosku o wyrażenie dodatkowej zgody.

35. W pierwszej kolejności przypominam, że chociaż decyzja ramowa 2002/584 ustanawia system swobodnego przepływu orzeczeń sądowych w sprawach karnych oparty na zasadzie wzajemnego uznawania i wysokim stopniu zaufania między państwami członkowskimi [7], to decyzja ta szanuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 TUE i odzwierciedlonych w karcie [8], w szczególności w jej art. 47 akapit drugi.

36. W tym względzie Trybunał orzekł, że prawo do bycia wysłuchanym w każdym postępowaniu stanowi integralną część poszanowania prawa do obrony, które stanowi ogólną zasadę prawa Unii, jak zapisano w art. 47 karty, gwarantuje każdemu możliwość użytecznego i skutecznego przedstawienia swojego stanowiska w trakcie postępowania administracyjnego i przed wydaniem jakiejkolwiek decyzji, która mogłaby negatywnie wpłynąć na jego interesy [9].

37. W drugiej kolejności przede wszystkim Trybunał orzekł już, że decyzja o udzieleniu zgody na rozszerzenie zakresu czynów różni się od decyzji dotyczącej wykonania ENA i wywołuje w odniesieniu do osoby, której dotyczy nakaz, skutki odmienne od skutków tej ostatniej decyzji [10]. Moim zdaniem to samo dotyczy decyzji o udzieleniu zgody na dalsze przekazanie.

38. Następnie zgodnie z art. 27 ust. 4 i art. 28 ust. 3 lit. b) i d) decyzji ramowej 2002/584 dodatkowa zgoda jest udzielana, gdy czyn, w odniesieniu do którego jest ona żądana, sam w sobie pociąga za sobą obowiązek przekazania zgodnie z tą decyzją ramową, zaś zgody odmawia się z tych samych obligatoryjnych lub fakultatywnych powodów odmowy wykonania ENA, które zostały przewidziane w art. 3 i 4 omawianej decyzji ramowej.

39. Wreszcie, jak wskazuje sąd odsyłający wbrew stanowisku rządu węgierskiego przedstawionemu na rozprawie, podobnie jak w przypadku procedury dotyczącej wykonania ENA, procedury dotyczące rozszerzenia zakresu czynów i dalszego przekazania mogą także naruszać wolność osoby, której dotyczy nakaz, ponieważ dotyczą one przestępstwa innego niż to, które uzasadniało przekazanie, a to inne przestępstwo może prowadzić do skazania tej osoby na cięższą karę [11].

7 Zobacz motywy 5, 6 i 10 decyzji ramowej 2002/584.

8 Zobacz motyw 12 decyzji ramowej 2002/584.

9 Zobacz podobnie wyrok z dnia 26 lipca 2017 r., Sacko (C-348/16, EU:C:2017:591, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

10 Wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Openbaar Ministerie (podrabianie dokumentów) (C-510/19, EU:C:2020:953, pkt 60).

11 Zobacz wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Openbaar Ministerie (podrabianie dokumentów) (C-510/19, EU:C:2020:953, pkt 62).

40. Moim zdaniem należy zatem uznać za analogiczne z jednej strony prawo przyznane w związku z pierwszym przekazaniem, a z drugiej strony prawo stosowane w przypadku rozszerzenia zakresu czynów lub dalszego przekazania oraz dojść do wniosku, że konieczność wysłuchania osoby przekazanej w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody opiera się na tych samych wymogach, które uzasadniają prawo do bycia wysłuchaną w związku z jej pierwotnym przekazaniem [12].

41. Podsumowując, uważam, że wykładni art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 oraz art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w świetle zasady skutecznej ochrony sądowej zawartej w art. 47 karty należy dokonywać w ten sposób, iż osoba przekazana musi mieć możliwość bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody.

42. W związku z powyższym pytania prejudycjalne, z którymi zwrócił się sąd odsyłający, dotyczą kwestii, w którym państwie członkowskim i na jakich zasadach osoba przekazana może skorzystać z prawa do bycia wysłuchaną.

B. W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

43. Pierwsze pytanie prejudycjalne zmierza do ustalenia, w którym państwie członkowskim osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody.

44. Sąd odsyłający najpierw stwierdził, że decyzja ramowa 2002/584 nie zawiera żadnej reguły w tym zakresie, a następnie w odniesieniu do sprawy C-428/21 PPU rozważył zasadniczo dwa przypadki. Pierwszy z nich zakłada, że osoba przekazana może skorzystać z prawa do bycia wysłuchaną w wydającym nakaz państwie członkowskim przy okazji wysłuchania tej osoby przez organ sądowy tego państwa członkowskiego w przedmiocie ewentualnego zrzeczenia się przysługującego jej prawa do skorzystania z zasady szczególności, o którym mowa w art. 27 ust. 2 tej decyzji ramowej. Drugi przypadek zakłada, że osoba ta mogłaby skorzystać z prawa do bycia wysłuchaną w wykonującym nakaz państwie członkowskim w ramach procedury dotyczącej udzielenia zgody. W tym drugim przypadku wykonujący nakaz organ sądowy mógłby zdaniem tego sądu albo po prostu zapoznać się z protokołem przesłuchania (w wydającym nakaz państwie członkowskim), albo przeprowadzić rozprawę.

45. W sprawie C-429/21 PPU sąd odsyłający także rozważa dwa przypadki. Pierwszy z nich zakłada, że osoba przekazana mogłaby skorzystać z prawa do bycia wysłuchaną w wydającym nakaz państwie członkowskim w ramach procedury dotyczącej wykonania drugiego ENA. Drugi przypadek zakłada, że osoba ta mogłaby skorzystać z prawa do bycia wysłuchaną w wykonującym nakaz państwie członkowskim.

[12] Ponadto wykładnia art. 27 i 28 decyzji ramowej 2002/584 dokonywana w ten sposób, że przepisy te nie uznają prawa osoby przekazanej do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o udzielenie dodatkowej zgody, podczas gdy art. 14 tej decyzji ramowej przyznaje to samo prawo osobie zatrzymanej w związku z (pierwszym) wnioskiem o przekazanie, prowadziłaby do nieuzasadnionych rozbieżności między dwiema porównywalnymi i równie dotkliwymi sytuacjami dla osoby zainteresowanej i mogłaby podawać w wątpliwość zgodność tych przepisów z prawami podstawowymi osoby przekazanej.

46. Na wstępie zauważam, że pytanie prejudycjalne nie ogranicza się do tego, w którym państwie członkowskim, rozumianym jako miejsce fizyczne, osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania z prawa do bycia wysłuchaną, ale przede wszystkim zmierza do ustalenia kwestii, przed organem sądowym którego państwa członkowskiego osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania z prawa do bycia wysłuchaną [13].

47. W pierwszej kolejności przypominam w tym względzie, że w rozumieniu art. 3 i 4 decyzji ramowej 2002/584, do których odsyłają art. 27 ust. 4 i art. 28 ust. 3 lit. d) tej decyzji ramowej, to do wykonującego nakaz organu sądowego należy sprawdzenie, czy nie ma powodów dla obligatoryjnej odmowy wykonania ENA, co obejmowałoby również odmowę udzielenia dodatkowej zgody. Nawet biorąc pod uwagę zasadę wzajemnego uznawania, organ sądowy wydającego nakaz państwa członkowskiego nie jest właściwy do orzekania w sprawie powodów odmowy udzielenia dodatkowej zgody. W związku z tym wykonujący nakaz organ sądowy ma obowiązek wysłuchania osoby przekazanej w tej kwestii, zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego [14].

48. W związku z tym wydaje mi się konieczne, aby wykonujący nakaz organ sądowy, w niniejszym przypadku holenderski organ sądowy, był co najmniej zaangażowany w postępowanie, w ramach którego osoba przekazana korzysta z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną, w przypadku gdy postępowanie prowadzone jest w wydającym nakaz państwie członkowskim, czyli odpowiednio w sprawach C-428/21 PPU i C-429/21 PPU na Węgrzech i w Belgii, zgodnie z zasadami analizowanymi w odpowiedzi na drugie pytanie prejudycjalne.

49. W świetle tej wykładni i wbrew temu, co zakładał sąd odsyłający w pierwszym przypadku, wątpię, czy osoba przekazana może sic et simpliciter skorzystać z prawa do bycia wysłuchaną w wydającym nakaz państwie członkowskim, gdy organ sądowy tego państwa członkowskiego wysłuchuje ją w kwestii ewentualnego zrzeczenia się prawa do skorzystania z zasady szczególności lub gdy drugi wykonujący nakaz organ sądowy orzeka w sprawie wykonania drugiego ENA.

50. Biorąc bowiem pod uwagę, że wykonujący nakaz organ sądowy pozostaje właściwy w odniesieniu do procedury udzielenia dodatkowej zgody, regulowanej prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego, wydaje mi się oczywiste, że wykonywanie prawa do bycia wysłuchaną przez osobę przekazaną powinno dać tej osobie możliwość przedstawienia organowi stanowiska w sprawie rozszerzenia zakresu czynów lub dalszego przekazania zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego. Jak słusznie zauważa sąd odsyłający, w sprawie C-428/21 PPU organ sądowy wydającego nakaz państwa członkowskiego nie jest właściwy do orzekania w przedmiocie rozszerzenia zakresu czynów, zaś ramy sprawy C-429/21 PPU,

[13] Wynika to również w sposób dorozumiany z opisu hipotez alternatywnych przewidzianych przez sąd odsyłający wówczas, gdy sąd ten rozważa w ramach sprawy C-428/21 PPU możliwość przesłuchania osoby przekazanej „w państwie członkowskim, które ją przekazało", oraz wykonywania tego prawa „w sytuacji, gdy wykonujący nakaz organ sądowy miał możliwość zapoznać się z protokołem przesłuchania" (w wydającym nakaz państwie członkowskim).

[14] Jak podniósł rzecznik generalny P. Cruz Villalón w stanowisku w sprawie West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:322, pkt 87), wymóg zgody państwa członkowskiego wykonującego nakaz na wszelkie dalsze przekazanie w prostym przypadku opisanym wyraźnie w art. 28 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584 ma zasadniczo na celu umożliwienie temu państwu zachowania kontroli nad sensem i celem przekazania osoby innemu państwu członkowskiemu, w szczególności jako państwu członkowskiemu będącemu w pierwszej instancji gwarantem poszanowania praw i wolności osoby przekazywanej oraz ograniczeń, jakie przekazanie nieuchronnie za sobą pociąga. Skoro stanowisko to dotyczy przypadku zgody na dalsze przekazanie, to ta sama zasada odnosi się moim zdaniem do przypadku zgody na rozszerzenie zakresu czynów.

w których drugi wykonujący nakaz organ sądowy orzeka w przedmiocie wykonania drugiego ENA, niekoniecznie są tożsame z ramami, w których pierwszy wykonujący nakaz organ sądowy orzeka w przedmiocie późniejszego przekazania [15].

51. Ponadto moim zdaniem fakt, że w niektórych sytuacjach decyzja ramowa 2002/584 pozwala osobie przekazanej na zrzeczenie się prawa do skorzystania z zasady szczególności po jej przekazaniu lub na wyrażenie zgody na dalsze przekazanie przed właściwymi organami sądowymi wydającego nakaz państwa członkowskiego i zgodnie z prawem tego państwa [16], nie stoi na przeszkodzie takiemu wnioskowi. Możliwość odstąpienia od zasady, zgodnie z którą zrzeczenie się prawa do skorzystania z zasady szczególności lub wyrażenie zgody na przekazanie są zwykle dokonywane przed właściwym organem sądowym wykonującego nakaz państwa członkowskiego [17], uzasadnia bowiem obecność tej osoby w wydającym nakaz państwie członkowskim oraz to, że w sytuacjach, w których „decyzja" należy wyłącznie do osoby przekazanej, prawodawca Unii zezwolił w trosce o skuteczność, aby osoba ta mogła korzystać przed właściwymi organami wydającego nakaz państwa członkowskiego z prawo, z których korzystałaby normalnie przed wykonującym nakaz organem sądowym.

52. Co się tyczy w drugiej kolejności kwestii ustalenia miejsca, w którym osoba przekazana powinna być wysłuchana, na wstępie zwracam uwagę, że zgodnie z art. 267 akapit pierwszy TFUE Trybunał jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym o wykładni traktatów lub o ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii. Jednakże stosowanie prawa Unii w konkretnych przypadkach, a fortiori stosowanie uregulowań prawa krajowego przyjętych przez państwa członkowskie w ramach uprawnień dyskrecjonalnych przysługujących im przy implementowaniu ram prawnych Unii, należy głównie do sądów krajowych [18]. Niemniej jednak do Trybunału należy określenie ogólnych ram oraz w stosownych przypadkach dostarczenie wskazówek co do zgodności dostępnych instrumentów prawnych z prawem Unii.

53. Wyjaśniwszy powyższe, uważam, że wobec braku stosownych przepisów w decyzji ramowej 2002/584 praktyczne zasady dotyczące wykonywania prawa osoby przekazanej do bycia wysłuchaną powinny zostać ustalone w drodze porozumienia pomiędzy właściwymi organami sądowymi państwa członkowskiego wykonującego nakaz i państwa członkowskiego wydającego nakaz, z poszanowaniem zasady autonomii proceduralnej, z uwzględnieniem faktu, że wykonujący nakaz organ sądowy jest właściwy do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie dodatkowej zgody oraz że wszelkie ustalenia pomiędzy zainteresowanymi organami sądowymi muszą szanować prawa podstawowe osoby przekazanej, a w szczególności prawo do skutecznej ochrony sądowej.

[15] Z tych samych względów uważam, że stanowisko rzecznika generalnego M. Camposa Sáncheza-Bordony w opinii w sprawie Openbaar Ministerie (Podrabianie dokumentów) (C-510/19, EU:C:2020:494, pkt 90), zgodnie z którym poszanowanie prawa do obrony w toku postępowania dotyczącego wniosku o wyrażenie dodatkowej zgody mogłoby przybrać formę wysłuchania zorganizowanego w państwie członkowskim wydającym nakaz zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 27 decyzji ramowej 2002/584 lub możliwości sprzeciwienia się takiemu rozszerzeniu przed organem wydającym nakaz, co stanowiłoby procedurę poprzedzającą przesłanie przez ten organ wniosku organowi wykonującemu, należy rozumieć w ten sposób, że ponieważ wykonujący nakaz organ sądowy pozostaje właściwy w odniesieniu do procedury dodatkowej zgody, prawo osoby przekazanej do bycia wysłuchaną nie może być po prostu wykonywane przed właściwymi organami wydającego nakaz państwa członkowskiego, ale wymaga co najmniej zaangażowania wykonującego nakaz organu sądowego.

[16] Zobacz odpowiednio art. 27 ust. 3 lit. f) decyzji ramowej 2002/584 mający zastosowanie w przypadku, gdy dana osoba nie zrzekła się jeszcze z korzystania z zasady szczególności przed organem sądowym wykonującym nakaz zgodnie z art. 13 ust. 1 i art. 28 ust. 2 lit. b) tej decyzji ramowej.

[17] Zobacz art. 13 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584.

[18] Zobacz podobnie opinia rzecznika generalnego M. Bobka w sprawie Van Ameyde España (C-923/19, EU:C:2021:125, pkt 49, 50).

54. Sama decyzja ramowa 2002/584 zawiera przykłady współpracy między właściwymi organami sądowymi. I tak art. 19 ust. 2 tej decyzji ramowej przewiduje, że przesłuchiwanie osoby, której dotyczy wniosek, przed podjęciem decyzji w sprawie ENA odbywa się „na warunkach ustalonych w drodze wzajemnego porozumienia między organem sądowym wydającym i organem sądowym wykonującym nakaz", zaś art. 31 ust. 2 wspomnianej decyzji ramowej stanowi, że państwa członkowskie mogą nadal stosować się do porozumień lub uzgodnień dwustronnych lub wielostronnych obowiązujących w dniu przyjęcia decyzji ramowej 2002/584 lub zawierać dwustronne lub wielostronne porozumienia i dokonywać takich uzgodnień po wejściu w życie niniejszej decyzji ramowej, o ile pozwalają one na pogłębienie lub poszerzenie jej treści oraz służą dalszemu upraszczaniu lub ułatwianiu procedur przekazywania osób podlegających ENA.

55. Ponadto możliwość pozostawienia praktycznych zasad dotyczących wykonania porozumieniu między wykonującym nakaz a wydającym nakaz organem sądowym jest zgodna z charakterem i logiką systemu współpracy sądowej w sprawach karnych w Unii [19] oraz z duchem decyzji ramowej 2002/584, która wprowadza system swobodnego przepływu orzeczeń w sprawach karnych opierający się na zasadzie wzajemnego uznawania i na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi [20].

56. Co się tyczy konkretnie przypadków rozważanych przez sąd odsyłający, uważam, że po pierwsze, przepisy Unii mające znaczenie w sprawie nie stoją na przeszkodzie, aby zgodnie z drugim rozważanym przez sąd odsyłający przypadkiem osoba przekazana została wysłuchana przed wykonującym nakaz organem sądowym w wykonującym nakaz państwie członkowskim w ramach procedury dotyczącej udzielenia dodatkowej zgody, chociaż obecność i pozostawanie w areszcie tej osoby w wydającym nakaz państwie członkowskim, tak jak ma to miejsce w sprawach w postępowaniu głównym, sprawiają, iż takie rozwiązanie, które z abstrakcyjnego punktu widzenia zdaje się najbardziej bezpośrednie [21], okazuje się w praktyce wyjątkowo uciążliwe dla odnośnych organów i odnośnej osoby.

57. Po drugie, uważam, że właściwe przepisy Unii nie sprzeciwiają się także temu, aby osoba przekazana mogła być wysłuchana również w wydającym nakaz państwie członkowskim. Fakt, że zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego wykonujący nakaz organ sądowy jest właściwy do rozpatrzenia wniosku o wyrażenie dodatkowej zgody, nie oznacza, że osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania ze swojego prawa do bycia wysłuchaną koniecznie na terytorium tego ostatniego państwa członkowskiego.

58. Jak już bowiem wskazano, decyzja ramowa 2002/584 ustanawia system swobodnego przepływu orzeczeń sądowych w sprawach karnych oparty na zasadzie wzajemnego uznawania i wysokim stopniu zaufania między państwami członkowskimi, przy jednoczesnym poszanowaniu praw podstawowych zainteresowanych osób. Ponadto Trybunał orzekł już, że art. 27 i 28 tej decyzji ramowej, zważywszy iż wprowadzają odstępstwa od zasady wzajemnego uznawania, nie mogą podlegać wykładni prowadzącej do podważenia celu rzeczonej decyzji ramowej, polegającego na ułatwianiu i przyspieszaniu przekazań między organami sądowymi państw członkowskich w świetle wzajemnego zaufania, jakie powinno istnieć między nimi [22].

[19] Zobacz na przykład art. 22 ust. 5 i art. 24 ust. 3 dyrektywy 2014/41/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych (Dz.U. 2014, L 130, s. 1).

[20] Zobacz motywy 6 i 10 decyzji ramowej 2002/584.

[21] Z uwagi na fakt, że zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego wykonujący nakaz organ sądowy jest właściwy do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie dodatkowej zgody.

[22] Zobacz podobnie wyrok z dnia 24 września 2020 r., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (zasada szczególności) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, pkt 35).

Przeciwne rozwiązanie oznaczałoby de facto ponowne wprowadzenie bardzo uciążliwych procedur, takich jak mające zastosowanie w sprawach ekstradycyjnych, co podważyłoby skuteczność mechanizmu wprowadzonego ową decyzją ramową.

59. W tym kontekście uważam również, że prawo Unii nie stoi na przeszkodzie, aby przesłuchanie osoby przekazanej w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody odbyło się w trakcie postępowania w przedmiocie ewentualnego zrzeczenia się prawa do skorzystania z zasady szczególności lub zgody na dalsze przekazanie [23], pod warunkiem że owo przesłuchanie wyraźnie odróżnia się od tych dwóch postępowań i że zainteresowana osoba została poinformowana, że jej stanowisko w sprawie wniosku o wyrażenie dodatkowej zgody zostało skierowane do wykonującego nakaz organu sądowego i zostanie rozpatrzone zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego.

60. W tych okolicznościach proponuję Trybunał, by na pierwsze pytanie prejudycjalne odpowiedział, że wykładni decyzji ramowej 2002/584, a w szczególności jej art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 oraz art. 28 ust. 3, w świetle art. 47 karty, należy dokonywać w ten sposób, iż osoba przekazana w związku z wykonaniem pierwszego ENA powinna mieć możliwość skorzystania z prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody przed wykonującym nakaz organem sądowym właściwym do rozpatrzenia tego wniosku niezależnie od tego, że osoba ta zostanie wysłuchana w wykonującym nakaz lub w wydającym nakaz państwie członkowskim.

C. W przedmiocie drugiego pytania prejudycjalnego

61. Drugie pytanie prejudycjalne dotyczy kwestii, w jaki sposób osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania ze swojego prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie dodatkowej zgody, w przypadku gdy powinna ona móc z niego skorzystać w wykonującym nakaz państwie członkowskim.

62. W dwóch sprawach w postępowaniu głównym sąd odsyłający uściśla, że osoby przekazane nie zostały wezwane i nie były obecne przy rozpatrywaniu ich wniosków o wyrażenie dodatkowej zgody oraz że nie reprezentował ich żaden adwokat. W sprawie C-428/21 PPU sąd ten precyzuje dodatkowo, że do wniosku o wyrażenie zgody na rozszerzenie zakresu czynów dołączony został protokół z przesłuchania osoby przekazanej przeprowadzonego przez organ sądowy wydającego nakaz państwa członkowskiego (Węgry), podczas którego osoba ta oświadczyła, że nie zamierza zrzec się korzystania z zasady szczególności.

63. Na wstępie przypominam, że stosowanie prawa Unii w konkretnych przypadkach należy przede wszystkim do sądów krajowych, zaś Trybunał w razie potrzeby może udzielić wskazówek co do zgodności dostępnych instrumentów prawnych z prawem Unii [24].

64. Czyniąc powyższą uwagę, podobnie jak w odpowiedzi na pytanie pierwsze [25], uważam, że w braku szczególnego przepisu zasady wykonywania prawa osoby przekazanej do bycia wysłuchaną w odniesieniu do wniosku o wyrażenie dodatkowej zgody powinny zostać ustalone w drodze porozumienia pomiędzy właściwymi organami sądowymi państwa członkowskiego wykonującego nakaz i państwa członkowskiego wydającego nakaz, z poszanowaniem zasady

[23] Zgodnie odpowiednio z art. 27 ust. 3 lit. f) i art. 28 ust. 2 lit. b) decyzji ramowej 2002/584.

[24] Zobacz pkt 52 niniejszej opinii.

[25] Zobacz pkt 53–55 niniejszej opinii.

autonomii proceduralnej, z uwzględnieniem faktu, że wykonujący nakaz organ sądowy jest właściwy do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie dodatkowej zgody oraz że wszelkie ustalenia pomiędzy zainteresowanymi organami sądowymi muszą szanować prawa podstawowe osoby przekazanej, a w szczególności prawo do skutecznej ochrony sądowej.

65. Jeśli chodzi w szczególności o konkretne zasady wykonywania prawa osoby przekazanej do bycia wysłuchaną w odniesieniu do wniosku o wyrażenie dodatkowej zgody, w pierwszej kolejności uważam, że właściwe organy krajowe mogą znaleźć wsparcie w innych instrumentach tworzących ramy prawne dotyczące współpracy sądowej w sprawach karnych w Unii w zakresie, w jakim zezwalają na to przepisy krajowe. Ramy te mogłyby stanowić punkt odniesienia dla tych organów w celu uniknięcia sytuacji, w której wielość mających zastosowanie przepisów lub nieodpowiednie i czasochłonne dublowanie gwarancji dla osoby przekazanej w dwóch państwach członkowskich, których dotyczy wniosek o wyrażenie dodatkowej zgody, mogłyby zagrozić skuteczności mechanizmu ENA [26].

66. Wśród tych instrumentów warto przede wszystkim wymienić tymczasowe przekazanie osoby przekazanej, o którym mówią art. 22 i 23 dyrektywy 2014/41, mające na celu wykonanie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych [27], pomimo że jest to środek szczególnie uciążliwy dla stosujących go władz. Moim zdaniem to samo dotyczy ewentualnego przemieszczenia się wykonującego nakaz organu sądowego do wydającego nakaz państwa członkowskiego w celu wysłuchania osoby przekazanej.

67. Następnie odsyłam do technik przekazu audiowizualnego, a w szczególności do wideokonferencji. Korzystanie z tych instrumentów jest przewidziane w szczególności w art. 24 dyrektywy 2014/41, który umożliwia organowi sądowemu wydanie europejskiego nakazu dochodzeniowego w celu przesłuchania w charakterze podejrzanego lub oskarżonego osoby znajdującej się na terytorium innego państwa członkowskiego. Nie chcąc ingerować w uprawnienia organów krajowych, wydaje mi się, że instrument ten jest w pełni odpowiedni, aby umożliwić osobie przekazanej przebywającej w wydającym nakaz państwie członkowskim skorzystanie z prawa do bycia wysłuchaną przed wykonującym nakaz organem sądowym, zanim organ ten wyda rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku o wyrażenie dodatkowej zgody, bez konieczności dokonania jej przeniesienia do wykonującego nakaz państwa członkowskiego [28].

68. Wreszcie, uważam, że w sytuacjach takich jak te rozpatrywane w niniejszych sprawach prawo Unii nie stoi także na przeszkodzie, aby prawo osoby przekazanej do bycia wysłuchaną mogło być wykonywane za pomocą procedury pisemnej. Taka procedura została przewidziana w szczególności w art. 8 dyrektywy (UE) 2016/343 [29], który stanowi w ust. 1, że państwa członkowskie zapewniają podejrzanym lub oskarżonym prawo do obecności na rozprawie,

[26] Przypominam w tym względzie, że zgodnie z art. 27 ust. 4 i art. 28 ust. 3 lit. c) decyzji ramowej 2002/584 decyzję w przedmiocie udzielenia dodatkowej zgody podejmuje się w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku.

[27] Uważam, że niezależnie od stosowania tej dyrektywy w niniejszej sprawie, zakwestionowanego w swoich uwagach przez władze holenderskie i Komisję, nic nie stoi na przeszkodzie, aby władze krajowe wykorzystywały ten instrument w ramach procedur wdrażających mechanizm ENA.

[28] Zwracam uwagę, że cyfryzacja wymiaru sprawiedliwości, w tym używanie technologii porozumiewania się na odległość na przykład za pomocą wideokonferencji, znajduje się wśród celów realizowanych przez Unię, zmierzających do wzmocnienia odporności systemów wymiaru sprawiedliwości i zwiększenia ich zdolności do wykonywania swoich zadań przez internet, zaś Komisja proponuje uczynić z kanału cyfrowego domyślną opcję w transgranicznej współpracy sądowej między państwami członkowskimi Unii [zob. w szczególności komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów COM(2020)710 final z dnia 2 grudnia 2020 r., Cyfryzacja wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej. Wachlarz możliwości]. Ponadto w planie działania na lata 2019–2023 dotyczącym e-sprawiedliwości (Dz.U. 2019, C 96, s. 9) korzystanie z wideokonferencji w postępowaniach transgranicznych jest jednym z priorytetów.

[29] Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.U. 2016, L 65, s. 1).

a następnie w ust. 6, że artykuł ten stosuje się z zastrzeżeniem przepisów krajowych, zgodnie z którymi postępowania lub niektóre jego etapy są prowadzone na piśmie, pod warunkiem że jest to zgodne z prawem do rzetelnego procesu sądowego.

69. Moim zdaniem taka procedura mogłaby umożliwić zainteresowanej osobie wyrażenie swojej opinii, zaś organowi wykonującemu nakaz podjęcie decyzji na temat wniosku o wyrażenie dodatkowej zgody z pełną znajomością rzeczy, bez uszczerbku dla możliwości zwrócenia się przez ten organ do właściwego organu wydającego nakaz o dostarczenie dodatkowych informacji zgodnie z art. 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584.

70. Taka interpretacja decyzji ramowej 2002/584 wydaje mi się również zgodna z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zwanego dalej „ETPC") dotyczącym art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC"), który odpowiada art. 47 akapit drugi karty [30].

71. Zdaniem ETPC postępowanie ekstradycyjne, z którego zasadniczo wynika system ENA, nie obejmuje bowiem rozstrzygania o prawach i obowiązkach skarżącego o charakterze cywilnym ani o zasadności oskarżenia w sprawie karnej w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC [31]. W każdym wypadku ETPC orzekł, że art. 6 ust. 1 EKPC nie nakłada bezwzględnego obowiązku przeprowadzenia rozprawy jawnej i nie wymaga koniecznie przeprowadzenia rozprawy we wszystkich postępowaniach [32]. W tym względzie, o ile prawdą jest, że zgodnie z art. 52 ust. 3 karty prawo Unii może przyznawać ochronę szerszą niż ta, która wynika z art. 6 ust. 1, o tyle Trybunał odnotował istnienie przytoczonego orzecznictwa ETPC, wyjaśniając jednak, że ani art. 47 akapit drugi karty, ani żaden inny przepis nie nakładają takiego obowiązku [33].

72. W drugiej kolejności, niezależnie od praktycznych zasad dotyczących wykonania prawa osoby przekazanej do bycia wysłuchaną, konieczne jest wprowadzenie gwarancji zapewniających, że skuteczne wykonywanie prawa osoby przekazanej do bycia wysłuchaną zostanie zapewnione w każdych okolicznościach. Moim zdaniem gwarancje te obejmują przede wszystkim prawo dostępu do adwokata oraz do tłumaczenia ustnego lub pisemnego najważniejszych dokumentów procesowych [34], w przypadku gdy korzystanie z tych praw jest konieczne.

73. Prawo do adwokata zostało w szczególności przewidziane w odniesieniu do postępowań dotyczących ENA w art. 10 dyrektywy 2013/48/UE [35]. Przepis ten obejmuje przede wszystkim skuteczne prawo dostępu do adwokata, następnie prawo do spotkania adwokatem oraz do porozumiewania się z nim, a także do udziału tego adwokata w czasie przesłuchania zainteresowanej osoby.

30 Zobacz wyjaśnienia dotyczące Karty praw podstawowych (Dz.U. 2007, C 303, s. 17).

31 Zobacz w szczególności podobnie wyrok ETPC z dnia 4 września 2014 r., Trabelsi przeciwko Belgii (CE:ECHR:2014:0904JUD000014010, § 160 i przytoczone tam orzecznictwo).

32 Tak jest w odniesieniu do spraw, które nie budzą wątpliwości lub kontrowersji co do wiarygodności w odniesieniu do okoliczności faktycznych, które to wymagałyby przeprowadzenia rozprawy, i w przypadku których sądy mogą orzekać w sposób sprawiedliwy i rozsądny na podstawie wniosków przedstawionych przez strony oraz w oparciu o inne dokumenty zgromadzone w aktach sprawy [wyrok ETPC z dnia 23 listopada 2006 r. w sprawie Jussila przeciwko Finlandii (CE:ECHR:2006:1123JUD007305301, § 41)].

33 Zobacz wyrok z dnia 4 czerwca 2015 r., Andechser Molkerei Scheitz/Komisja (C-682/13 P, niepublikowany, EU:C:2015:356, pkt 44).

34 W niniejszej sprawie chodzi w szczególności o nowe zarzuty, na których opiera się wniosek o rozszerzenie zakresu czynów lub wniosek o dalsze przekazanie.

35 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.U. 2013, L 294, s. 1). Dyrektywa ta, jak stanowi jej art. 1 ustanawia w szczególności normy minimalne dotyczące praw osób podlegających postępowaniu dotyczącemu ENA, tj. prawa dostępu do adwokata.

74. Ponadto moim zdaniem ważne jest, w przypadku skorzystania przez osobę przekazaną ze swojego prawa do bycia wysłuchaną przed właściwymi organami wydającego nakaz państwa członkowskiego, gdy brak jest organu sądowego wykonującego nakaz państwa członkowskiego, aby oświadczenia tej osoby zostały odnotowane w protokole, który należy przekazać organowi sądowemu wykonującemu nakaz i z którego powinno wynikać, że wspomniana osoba została wyraźnie wezwana do wypowiedzenia się w sprawie wniosku o wyrażenie dodatkowej zgody [36].

75. W tych okolicznościach proponuję, aby na drugie pytanie prejudycjalne odpowiedzieć, że wykładni art. 27 ust. 4 i art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, w świetle art. 47 karty, należy dokonywać w ten sposób, że gdy osoba przekazana korzysta z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w państwie członkowskim wykonania nakazu, w odniesieniu do wniosku o wyrażenie zgody na rozszerzenie zakresu czynów lub na dalsze przekazanie, prawo to może być wykonywane na wspólnie uzgodnionych pomiędzy właściwymi organami państwa członkowskiego wydającego nakaz i państwa członkowskiego wykonującego nakaz zasadach, na podstawie obowiązujących przepisów krajowych, pod warunkiem że zapewnione zostanie skuteczne wykonywanie tego prawa.

VI. Wnioski

76. Mając na uwadze powyższe rozważania, proponuję Trybunałowi, by na pytania przedstawione przez rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy) odpowiedział następująco:

1) Wykładni decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r., a w szczególności jej art. 27 ust. 3 lit. g), art. 27 ust. 4 oraz art. 28 ust. 3, w świetle art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy dokonywać w ten sposób, że osoba przekazana w związku z wykonaniem pierwszego europejskiego nakazu aresztowania powinna mieć możliwość skorzystania z prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody przez wykonujący nakaz organ sądowy na rozszerzenie zakresu czynów lub o dalsze przekazanie przed organem sądowym wykonującym nakaz właściwym do rozpatrzenia tego wniosku niezależnie od tego, że osoba przekazana zostanie wysłuchana w państwie członkowskim wykonującym lub wydającym nakaz.

2) Wykładni art. 27 ust. 4 i art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, zmienionej decyzją ramową 2009/299, w świetle art. 47 Karty praw podstawowych należy dokonywać w ten sposób, że gdy osoba przekazana korzysta z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w państwie członkowskim wykonania nakazu w odniesieniu do wniosku o wyrażenie zgody na rozszerzenie zakresu czynów lub na dalsze przekazanie, prawo to może być wykonywane na wspólnie uzgodnionych pomiędzy właściwymi organami państwa członkowskiego wydającego nakaz i państwa członkowskiego wykonującego nakaz zasadach, na podstawie obowiązujących przepisów krajowych, pod warunkiem że zapewnione zostanie skuteczne wykonywanie tego prawa.

[36] W tym względzie uważam, że prawo Unii nie stoi na przeszkodzie, by protokoły z przesłuchania były takie same w odniesieniu do postępowania dotyczącego ewentualnego zrzeczenia się prawa do skorzystania z zasady szczególności lub zgody na dalsze przekazanie, pod warunkiem wyraźnego oddzielenia tych dwóch aspektów.